

CHCĘ SIĘ BAWIĆ

Praktyczne propozycje zabaw dla małych dzieci

Dziękujemy
Early Years - the organisation for young children
za bezpłatne
udostępnienie tekstu broszury
i zgodę na upowszechnienie jej w Polsce.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str. 3
NIECO O ZABAWIE	str. 6
WIEK DZIECKA A ETAP ROZWOJU	str. 7
UCZENIE PRZEZ ZABAWĘ	str. 9
ZABAWY Z FARBAMI	str.11
ZABAWY Z MASĄ SOLNĄ	str.14
ZABAWY Z WODĄ	str.17
ZABAWY Z PIASKIEM	str.20
ZABAWY Z SUROWCAMI WTÓRNYMI	str.23
ZABAWY ZABAWKAMI	str.26
PROPOZYCJE ZABAWEK	str.28
ZABAWY RUCHOWE	str.30
ZABAWY TEMATYCZNE	str.33
PIOSENKI, WIERZYSKI, BAJKI	str.36
WSPÓLNE ZAJĘCIA	str.38
EARLY YEARS – ORGANISATION FOR YOUNG CHILDREN	str.42
FUNDACJA ROZWOJU DZIECI IM. J. A. KOMEŃSKIEGO	str.42

Rys. Eryk, lat 3

WSTĘP

DRODZY RODZICE,

Jeśli macie małe dziecko lub małe dzieci, ta książka jest właśnie dla was. Znajdziecie w niej propozycje ciekawych i absorbujących zajęć dla najmłodszych oraz praktyczne rady dotyczące wspólnej zabawy w domu.

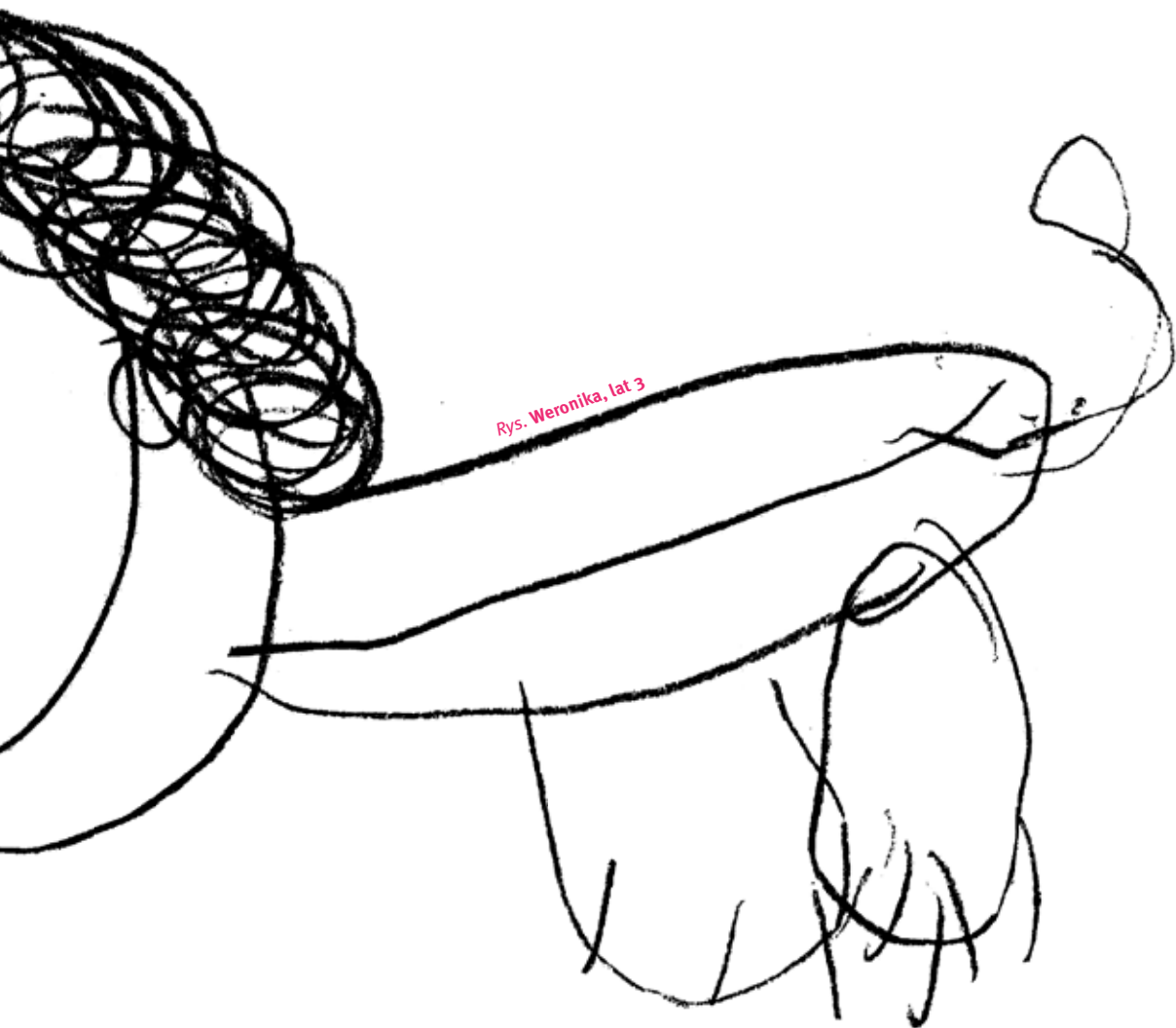
Książka traktuje zabawę przede wszystkim jako źródło przyjemności, ale omawia też jej funkcje edukacyjno-rozwojowe i podkreśla ważną rolę rodziców. Zabawy dla małych dzieci są proste i tanie, i łatwo można je zorganizować w domu. Czas spędzony razem sprawi, że wasze dziecko będzie się lepiej rozwijać, a wy będziecie mieć satysfakcję z umacniania najważniejszej więzi w jego życiu – więzi z rodzicami.

Książka przedstawia propozycje wspólnych zabaw rekreacyjno-rozwojowych dla dzieci i dorosłych. Jej układ pozwala na szybkie odszukanie opisu zabawy.

KAŻDY DZIAŁ ZAWIERA NASTĘPUJĄCE ELEMENTY

- **SPIS TEGO, CO POTRZEBNE**
- **OBJAŚNIENIE ZADAŃ DOROSŁEGO**
- **OMÓWIENIE ZALET ZABAWY**

Rys. Weronika, lat 3

NIECO O ZABAWIE

BUJANIE NA KOLANIE TO ZABAWA

Maluch uwielbia, gdy go huśtasz, nie tylko ze względu na rytmiczny ruch, ale przede wszystkim dlatego, że jednocześnie się uśmiechasz, przemawiasz pieszczotliwie i utrzymujesz kontakt wzrokowy. Ta zabawa angażuje was oboje, a najmłodsze dzieci bardzo potrzebują czulej uwagi dorosłych.

MAŁE DZIECKO POTRZEBUJE POMOCY DOROSŁEGO, KTÓRY ZORGANIZUJE ZABAWĘ I WEŹMIE W NIEJ UDZIAŁ

Czasem masz po prostu przynieść klocki i sobie pójść, a czasem musisz pomóc w przygotowaniu, budowie i rozbiorce klockowych konstrukcji! Na rozwój najmłodszych dzieci decydujący wpływ mają rodzice. To oni uczą dziecko chodzić, mówić, jeść i korzystać z toalety. Umiejętności rodziców całkowicie wystarczą do zorganizowania świetnej zabawy o dużych walorach edukacyjnych. Wystanie malucha do żłobka bez pieluchy świadczyłoby o karygodnym niedbalstwie, prawda? Podobnie jak wystanie tam dziecka, któremu nigdy się nie przeczytało bajeczki.

ZABAWA Z RODZICAMI JEST RÓWNIIE WAŻNA DLA ROZWOJU DZIECKA, JAK OPIEKA, KARMIENIE I PIELĘGNACJA

Możesz spędzić mnóstwo czasu w kuchni, a twoje dziecko i tak nie będzie chciało nic zjeść. Ale poświęć tylko kwadrans na przygotowanie absorbującej zabawy, a zobaczysz, jak będzie podziwiał twoje umiejętności.

DLA DZIECKA KAŻDE ZAJĘCIE JEST PO TROSZE ZABAWĄ

Oczywiście dajesz sobie sprawę, że kiedy opowiadasz bajkę czy budujesz konstrukcję z klocków, to się bawisz. Twojemu dziecku podobnej przyjemności może dostarczyć uczestniczenie w pracach domowych lub rozmowa po drodze do sklepu. Gdy masz małe dziecko, nie możesz dowolnie dysponować swoim czasem – maluch domaga się nieustannej uwagi i nie myśli o twoich potrzebach. Zabawki to rekwizyty – pomagają rozwijać umiejętność zabawy, ale wcale nie są niezbędne. Dziecko się rozwija, jeśli umie samodzielnie zaplanować swoje działanie i wytrwale realizuje to, co zaplanowało. Możesz mu w tym pomóc, organizując dla niego ciekawe zajęcia już od najmłodszych lat.

WIEK DZIECKA A ETAP ROZWOJU

Dziecko bawi się od dnia narodzin, wraz z wiekiem zmienia się jedynie charakter zabawy. Ponieważ dzieci rozwijają się w różnym tempie, nie panikuj, jeśli twój synek nie zacznie siadać, chodzić czy mówić tego samego dnia, co córeczka sąsiadów. Przy odrobinie wsparcia KAŻDY maluch opanuje nowe umiejętności. Dziecko chce się uczyć, a rodzice wiedzą najlepiej, czego mu trzeba. Oto krótki przewodnik po zabawach dla najmłodszych w wieku od niemowlęcego do przedszkolnego.

W OKRESIE WCZESNO NIEMOWLĘCYM

Bardzo śmieszną i stymulującą zabawą jest robienie min. Jaskrawe i błyszczące poruszające się przedmioty to znakomity sposób na rozwijanie zmysłu wzroku – prędzej czy później niemowlę wyciągnie rączkę, aby je schwytać. Koordynacja ruchowo-wzrokowa wymaga długich ćwiczeń.

W WIEKU TRZECH MIESIĘCY

Nadal przydają się małe, ale bezpieczne przedmioty do chwytania, oraz przedmioty, które można wziąć do rączki i dokładnie obejrzeć. Pamiętaj, że dziecko będzie wszystko podnosić do buzi! Najlepszym miejscem do nauki stania i utrzymywania główki są kolana mamy lub taty. Wyliczanki na palcach rąk i nóg to doskonały sposób, by nauczyć dziecko rozróżniać części ciała. Dzieci uwielbiają być w centrum uwagi, a powtarzanie rytmicznych wierszyków w połączeniu z ruchem stanowi znakomite ćwiczenie fizyczne – dla dziecka i dla ciebie!

W WIEKU SZEŚCIU MIESIĘCY

Oprócz znanych już zabawek przydadzą się przedmioty, którymi można manipulować. Daj dziecku ronderek i łyżkę do bębnienia w ronderek, albo rolkę po ręczniku papierowym, do której z jednego końca będzie chować, a drugim końcem wyjmować różne przedmioty. Zachęć do raczkowania, przykucając i turlając po podłodze rozmaite rzeczy. Wykorzystaj takie, które toczą się, gdy je popchnąć (np. piłkę), oraz takie, które nie chcą się toczyć (np. klocek).

W WIEKU JEDNEGO ROKU

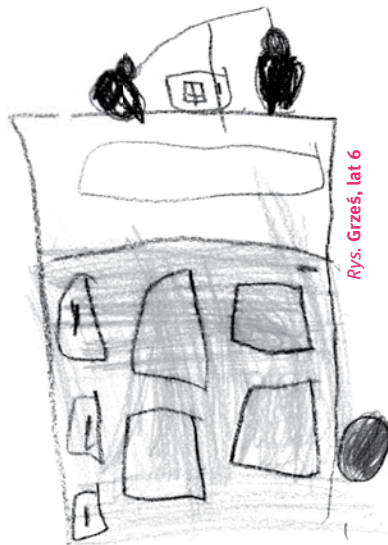
Zabawki dla tej grupy wiekowej bywają skomplikowane i drogie. Kupując je, wybieraj sprawdzonych producentów – zabawki muszą być wykonane solidnie. Najlepsze są takie, które można popychać, ciągnąć, składać, łączyć, uderzać i na których da się jeździć. Zanim zdecydujesz się na zakup, niech twoje dziecko pobawi się zabawkami kolegów lub tymi, które są w świetlicy – w ten sposób zorientujesz się, co najbardziej mu odpowiada. Równie fascynujące, co zabawka, może być jej opakowanie. Pamiętaj, że sprzętami domowymi można bawić się tak samo dobrze, jak drogimi samochodzikami.

W WIEKU DWÓCH LAT

Wybór staje się właściwie nieograniczony. Na tym etapie (wraz z rozwojem mowy) dziecko może zaciekać dosłownie wszystko. Pamiętaj, że maluchy na ogół rozumieją więcej, niż potrafią wyrazić słowami, więc warto do nich mówić. W tej grupie wiekowej dziecko zaczyna mieć ulubione zabawki i bajki, i wcale go nie nudzi słuchanie tej samej historyjki po raz piętnasty! Rozwija się zdolność koncentracji, dlatego nie dziw się, jeśli po objaśnieniu zasad zabawy na kilka minut zapanuje kompletna cisza! Pamiętaj, że niektóre przedmioty mogą okazać się zbyt skomplikowane i męczące w obsłudze, więc lepiej odłożyć je na później. Ponieważ rozwija się wyobraźnia, dziecko zaczyna lubić zabawy tematyczne i przebieranki. Zorientuj się, jakie programy telewizyjne są odpowiednie dla dwulatka – będziecie mogli oglądać i omawiać je razem.

W WIEKU TRZECH LAT

Twoje dziecko bardzo potrzebuje towarzystwa innych dzieci, a młodsze lub starsze rodzeństwo może mu nie wystarczać. Potrzebę towarzystwa zaspokoi postanie dziecka do przedszkola, zorganizowanie wizyty znajomych z dziećmi, lub zorganizowanie wizyty dziecka u znajomych. Trzylatek oczekuje, że będziesz znać odpowiedzi na wszystkie pytania „dlaczego?”, więc udzielaj ich najlepiej, jak potrafisz. Pamiętaj też, że trzyletnie dziecko łatwo traci pewność siebie, wobec tego chwal każde podjęte działanie, choćby najskromniejsze. Niezależnie od wieku dziecko, które się bawi jednocześnie wiele się uczy, a ty odgrywasz ogromną rolę w tym procesie, zapewniając mu opiekę, bezpieczeństwo, wsparcie i kontakt słowny, bez których zabawa nie miałaby sensu.

Rys. Grześ, lat 6

UCZENIE PRZEZ ZABAWĘ

WSPÓLNA ZABAWA TO TAKŻE WSPÓLNA NAUKA

Ta część książki przedstawia konkretne propozycje zabaw z dzieckiem w domu. Większość z nich ma dużą wartość edukacyjną i rozwojową, a nie wymaga specjalnych nakładów finansowych. Dziecko może bawiąc się uczyć tylko poprzez bliski kontakt i rozmowę z dorosłym. Wykaż się inwencją, podsuwając rozmaite propozycje zabawy – to najlepszy sposób na rozbudzenie pomysłowości dziecka.

Wszystkie dzieci umieją się bawić, ale jakość ich wysiłków w dużym stopniu zależy od dorosłych. To oni mogą dostarczyć potrzebnych materiałów, natchnąć do działania i otworzyć nowe perspektywy poznawcze.

ZABAWY OPISANE W TEJ CZĘŚCI KSIĄŻKI

 ZABAWY Z FARBAMI

 ZABAWY Z MASĄ SOLNĄ

 ZABAWY Z WODĄ

 ZABAWY Z PIASKIEM

 ZABAWY SUROWCAMI WTÓRNYMI

 ZABAWY ZABAWKAMI

 ZABAWY RUCHOWE

 ZABAWY TEMATYCZNE

 PIOSENKI, WIERSZYKI, BAJKI

 WSPÓLNE ZAJĘCIA

Rys. Julia, lat 5

ZABAWY Z FARBAMI

POTRZEBNE BĘDĄ

- **PAPIER**
gazety, brystol, kawałki tapet, papier do drukarki.
- **GRUBE PĘDZLE**
- **POJEMNIKI NA FARBY**
(zabezpieczone przed rozchlapywaniem).
Można je zrobić z pustych butelek plastikowych po płynach do mycia naczyń — przetrnij butelkę na pół i górną połowę wsuń w dolną.
- **FARBY PŁYNNE LUB FARBY W PROSZKU**
Farb płynnych nie trzeba rozrabiać, ale farby w proszku są tańsze, a ponadto można je mieszać z tanim płynem do mycia naczyń do uzyskania wymaganej gęstości.
Coś, co zabezpieczy ubranie dziecka przed pobrudzeniem,
- np. **STARA KOSZULA LUB FARTUCH.**

TWOJE ZADANIE

- 🍷 **Czuwaj w pobliżu.** Zaproponuj dziecku, by porozmawiało z tobą o tym, co maluje, jakich używa kolorów, jaki kształt mają malowane obiekty itp. Unikaj jak ognia pytania „A co to takiego?”
- 🍷 **Regularnie organizuj zajęcia plastyczne** i dbaj o czystość przyborów malarskich (nie mogą być upačkane farbą).
- 🍷 Od czasu do czasu naucz dziecko nowej techniki plastycznej, np. malowania palcami, robienia baniek z farby, tworzenia odbitek na papierze.
- 🍷 **Nie spodziewaj się, że dziecko w krótkim czasie namaluje zrozumiałe dzieło.** Pierwszy etap zabawy z farbami polega na tworzeniu plam, smug i wielu innych dziwacznych form.
- 🍷 **Pozwól dziecku eksperymentować,** nie przejmuj się, że coś pobrudzi – każdy bałagan da się sprzątnąć. Zaproponuj dziecku, by posprzątało razem z tobą.

ZALETY ZABAWY Z FARBAMI

- Sprawia dużo radości.
- Jest działaniem twórczym, nad którym dziecko całkowicie panuje.
- Ćwiczy koordynację ruchowo-wzrokową, przygotowuje do stawiania liter.
- Pozwala ćwiczyć chwytność dłoni.
- Uwrażliwia na barwę i fakturę.

PROPOZYCJE

• BAŃKI

W naczyniu zmieszaj trochę płynu do mycia naczyń z niewielką ilością wody i płynnej farby. Dmuchaaj przez słomkę, tworząc kolorowe bańki. Powierzchnie, które mogą się pobrudzić ostoń gazetami.

• WYDMUCHIWANKI

Na kartce zrób kleksa z farby i dmuchając przez słomkę rozprowadź po papierze.

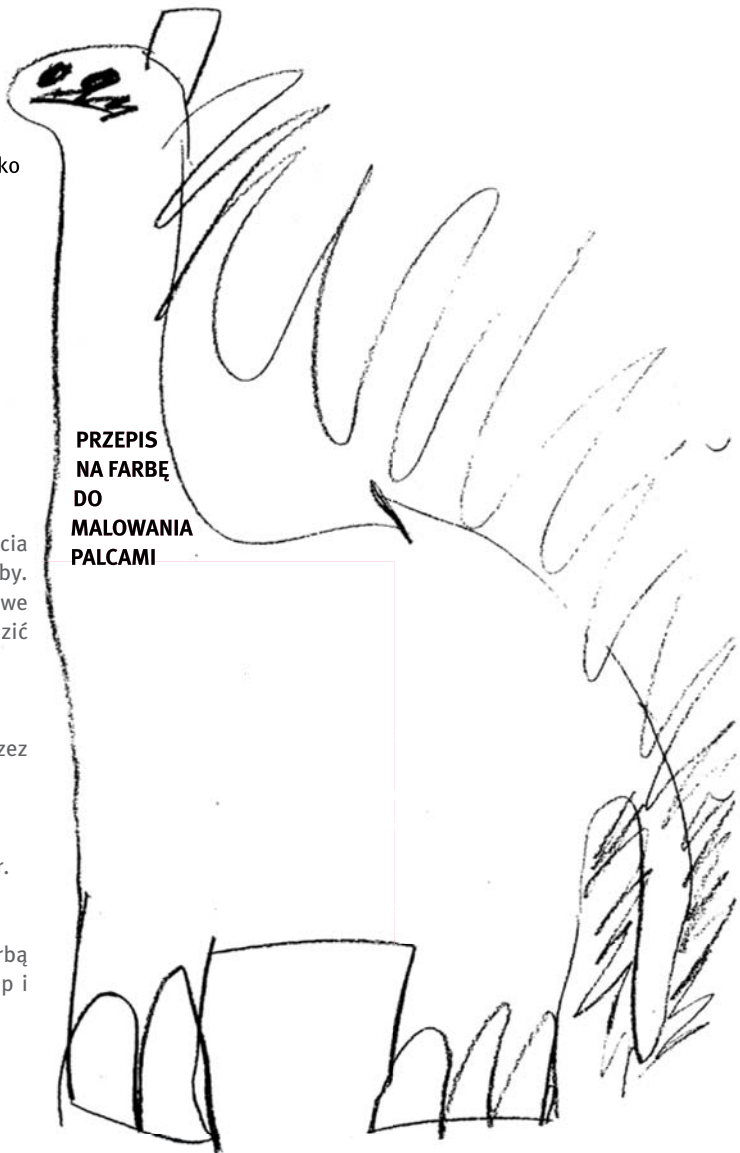
• MALOWANIE NITKĄ

Zanurzaj nitkę w farbie i upuszczaj na papier.

• ODBITKI DŁONI I STÓP

Tytuł mówi sam za siebie. Posmaruj farbą wewnętrzną część dłoni oraz podeszwy stóp i odbij ich kształt na papierze.

PRZEPIS
NA FARBĘ
DO
MALOWANIA
PALCAMI

Rys. Julian, lat 5

ZABAWY Z MASĄ SOLNĄ

POTRZEBNE BĘDĄ

DOBRE PRZEPISY.

Można wprowadzać dodatkowe kolory i zapachy, dodając barwniki spożywcze, pigmenty czy aromaty spożywcze.

WYSTARCZAJĄCA ILOŚĆ MASY SOLNEJ

(mniej więcej wielkości melona) dla każdego dziecka do ugniatania i formowania. Ważne jest, by każde dziecko miało swoją część.

CZYSTA POWIERZCHNIA DO ZABAWY.

Mogą przydać się lekkie przyrządy do rozwałkowywania masy (np. ucięte trzonki pędzli), coś do krajania, nieostre noże, łyżki i grabki.

SZCZELNY POJEMNIK DO PRZECHOWYWANIA MASY.

PUDEŁKO Z FOREMKAMI LUB PRZEDMIOTAMI DO ROBIENIA ODCISKÓW W MASIE

(samochodziki, szyszki, klocki Lego Duplo itp.).

TWOJE ZADANIE

- Pozwól, by dziecko pomogło ci przygotować masę solną.
- Przygotuj masę solną i inne przybory dla dziecka.
- Zachęć dziecko do zabawy i pochwal jego starania.
- Czuwaj w pobliżu – ucz nowych słów i w razie potrzeby podtrzymuj zainteresowanie zabawą.
- Regularnie przygotowuj świeżą masę – dziecko nie powinno bawić się niehigienicznym materiałem.

ZALETY ZABAWY Z MASĄ SOLNĄ

- Dzieci uwielbiają lepić. To ich naprawdę uspokaja.
- Masa solna to materiał uniwersalny i tani, no i można ją łatwo przygotować w domu.
- Dzieci częściej niż dorośli poznają otoczenie za pomocą dotyku. Formowanie masy solnej przy użyciu palców, rąk i nadgarstków ułatwia przyswojenie takich pojęć, jak wielkość, ciężar i objętość.
- Uczy znaczenia słów: duży, mały, długi, krótki, płaski, krągły, więcej, mniej. Wzbogaca słownictwo dotyczące kształtu, a także odcienia, barwy i faktury.

Rys. Julia, lat 4

PROPOZYCJE

ZWYKŁA MASA SOLNA

3 szklanki zwykłej mąki

1 szklanka soli

Woda z dodatkiem barwnika spożywczego

Wymieszać składniki do uzyskania konsystencji ciasta. Ten rodzaj masy solnej nie nadaje się do dłuższego przechowywania.

MASA SOLNA TERMOUTWARDZALNA

2 szklanki zwykłej mąki

2 szklanki soli

2 łyżki stołowe kleju do tapet (bez dodatków grzybobójczych)

1 szklanka wody

Składniki połączyć i wyrobić na gładką masę. Uformować figurki. Zostawić na noc, by stwardniały, a następnie wstawić na 3-4 godziny do piekarnika o temperaturze 100°C.

MASA SOLNA GOTOWANA

4 szklanki zwykłej mąki

2 szklanki soli

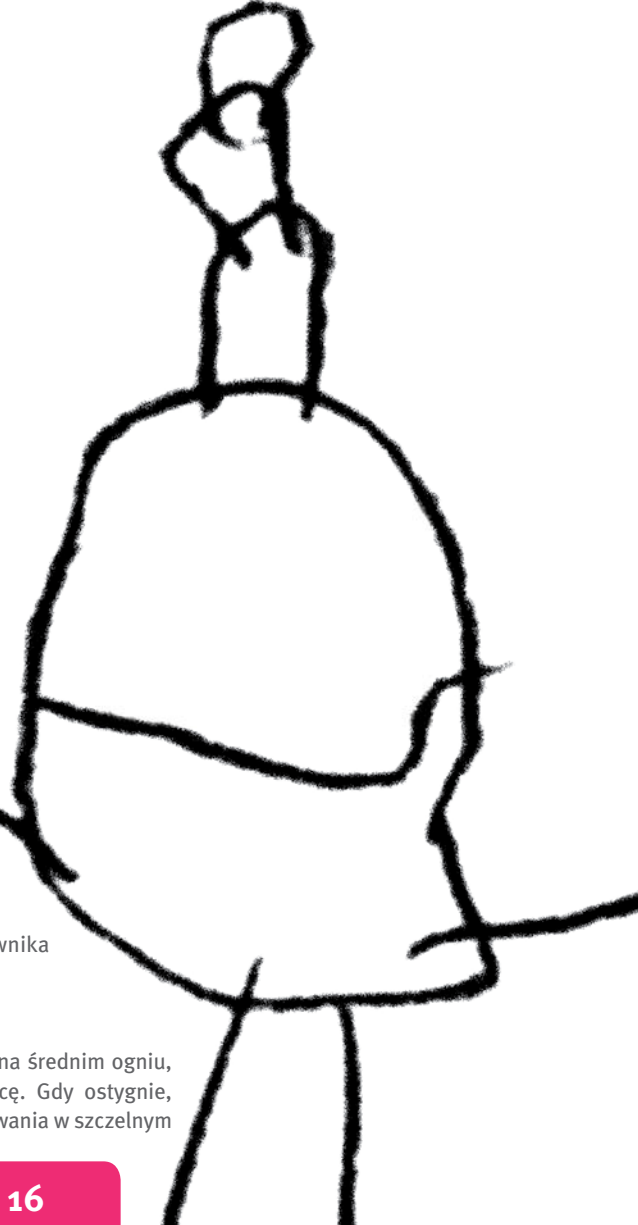
8 łyżeczek proszku do pieczenia

4 szklanki wody (ewentualnie z dodatkiem barwnika spożywczego)

0,5 szklanki oleju do smażenia

Połączyć składniki w garnku. Mieszając, gotować na średnim ogniu, aż całość zgęstnieje na kulę. Wyłożyć na stolnicę. Gdy ostygnie, wyrobić. Ten rodzaj masy nadaje się do przechowywania w szczelnym pojemniku.

Rys. Ania, lat 3

ZABAWY Z WODĄ

POTRZEBNE BĘDĄ

- Miednica, duża miska, wanienska dla niemowląt, zlew kuchenny.
- Trochę letniej wody.
- Coś, co ochroni podłogę przed pochłapaniem. Rozlaną wodę można zebrać dużym ręcznikiem.
- Przybory do mycia i zmywania, np. mydło, ręcznik, szampon, suszarka do naczyń, sznurek do wieszania bielizny.
- Kilka zabawek mieszczących się w misce i w ręczce dziecka, np. plastikowe dzbanki, plastikowe kanisterki, lejek, pompka, rurki, młynek wodny, sitko, puste plastikowe butelki różnej wielkości.
- Przedmioty, które unoszą się na wodzie i takie, które toną.
- Pamiętaj: kałuża, brodzik i wanna to naturalne miejsca do zabaw z wodą.
- Przyda się pójść na pływalnię.

TWOJE ZADANIE

- Czuwaj nad dzieckiem przez cały czas. Dzieci mogą utonąć nawet w bardzo płytkiej wodzie.
- Rozmawiaj z dzieckiem o tym, co się dzieje z przedmiotami i dlaczego.
- Zabawa w wodzie nic nie kosztuje, a sprawia wiele radości. Możliwości działania są nieograniczone – pozwól dziecku je wypróbować.
- Pójdź z dzieckiem na basen, by oswoić je z wodą i nauczyć pływać.

ZALETY ZABAWY Z WODĄ

- Zabawa w wodzie nic nie kosztuje, a daje wiele radości.
- Dziecko uczy się nalewać płyny bez rozlewania.
- Dziecko poznaje pojęcia „objętość” i „ciężar”.
- Zabawa w wodzie uczy nowych słów, np. tonąć, pływać, ciężki, lekki, pełny, pusty, więcej, mniej.
- Sprawia frajdę i ma działanie terapeutyczne.
- Myjąc zabawki, lalki, talerze i samochodziki oraz piorąc ubranka dzieci uczą się czystości i higieny osobistej.

PROPOZYCJE

PRZEDMIOTY W WODZIE

Wykorzystaj przedmioty, które unoszą się na wodzie i takie, które toną: szklane kulki, guziki, korki, gałązki, kamyki, liście, łódeczki itp.

PRZEPIS NA BAŃKI

Zmieszać 2 części wody z 1 częścią płynu do mycia naczyń. Dodanie 1 łyżki stołowej gliceryny spowoduje, że bańki będą trwalsze.

ŁÓDECZKI

Do zrobienia łódeczek może służyć skórka pomarańczowy, papier, foremki do babeczek, łupiny orzechów, folia aluminiowa i plastikowe kubeczki po produktach spożywczych.

WIZYTA NA BASENIE

Sprawdź, czy organizowane są zajęcia dla dzieci i rodziców.

ZABAWY Z PIASKIEM

Rys. Kuba, lat 6

POTRZEBNE BĘDĄ

- Czysty piasek – do kupienia w sklepach z zabawkami, centrach ogrodniczych lub marketach budowlanych.
- Pojemnik: duża miednica, wanienka dla niemowląt, plastikowy kubetek po lodach lub forma do ciasta – do samodzielnej zabawy. Do zabaw na dworze przyda się drewniana lub plastikowa piaskownica. Jeśli piaskownica stoi na zewnątrz, musi mieć pokrywę lub siatkową osłonę dla ochrony przed zwierzętami.
- Przedmioty do zabawy w suchym piasku: mały durszlak, doniczka, kieliszki do jajek, lejek, imbryk do herbaty, sitko, miarka.
- Przedmioty do zabawy w mokrym piasku: łyżki, miareczki, grabki, grzebień, doniczki oraz kubeczki do lepienia babek i zamków.

TWOJE ZADANIE

- Przygotuj miejsce do zabawy. Podłogę można przykryć starym kocem. Poproś dziecko o pomoc przy sprzątaniu.
- Wytlumacz, że sypanie piaskiem w oczy jest niebezpieczne i bolesne.
- Dbaj o czystość piaskownicy. Przesiewaj piasek, by usunąć zanieczyszczenia i od czasu do czasu go wymieniaj.
- Włącz się do zabawy – zadawaj pytania, udzielaj odpowiedzi, proponuj kwestie do rozstrzygnięcia i poproś dziecko, by je rozwiązało.

ZALETY ZABAWY Z PIASKIEM

- Piasek łączy w sobie funkcjonalność wielu różnych zabawek.
- Gdy jest suchy, można go wsypywać do pojemników, wstrząsać i przesypywać przez sito. Po dodaniu wody daje się formować, uklepywać, ugniatać, grabić i lepić.
- Ułatwia zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka; ma działanie kojące.
- Ułatwia dziecku przyswojenie podstawowych pojęć naukowych, takich jak ciężar, objętość, przyczyna, skutek. Zabawa w piasku jest bezpieczna i ciekawa.

PROPOZYCJE

- **KOLOROWANIE**
Czysty piasek można barwić na różne kolory. Wystarczy w odrobinie wody rozpuścić kilka kropel barwnika spożywczego.
- **MINIŚWIATY**
Piasek znakomicie nadaje się do tworzenia „miniaturowych światów” – wystarczy dodać samochodziki, figurki ludzi, zwierząt, itp. Do dekoracji piaskowych konstrukcji można wykorzystać muszelki, kamyki i piórka.

ZABAWY SUROWCAMI WTÓRNYMI

POTRZEBNE BĘDĄ

- Puste pudełka po płatkach śniadaniowych, opakowania produktów spożywczych, kartony na jajka, tacki aluminiowe, talerzyki papierowe, tuleje kartonowe, kubki po jogurtach, butelki plastikowe, chusteczki higieniczne, kawałki tapet, piórka, papierki po cukierkach, patyki od lizaków itp.
- Przybory do klejenia i łączenia: kleje biurowe, kleje wodne dyspersyjne, przezroczysta taśma klejąca, sznurek, klamkerki do bielizny, włóczka, taśma maskująca, spinacze biurowe, zszywki, kolorowe druciki-wyciorki.
- Dziecięce nożyczki, pędzle, szpachelki do kleju, farby. Większość z tych materiałów można kupić w sklepach z zabawkami.

TWOJE ZADANIE

- Przygotuj zestaw surowców odpowiedni do wieku dziecka i jego etapu rozwojowego. Materiały posegreguj i włóż do pojemników, np. litrowych kubków po lodach.
- Zachęć dziecko, by zapoznało się z materiałami.
- Zaproponuj pomoc, jeśli zorientujesz się, że dziecko jej potrzebuje, bo na przykład nie wie, jak trzymać nożyczki.
- Nie spodziewaj się, że dziecko w krótkim czasie stworzy czytelne konstrukcje. Zaakceptuj wytwory dziecięcej wyobraźni.

Rys. Patrycja, lat 5

ZALETY ZAJĘĆ PLASTYCZNYCH WYKORZYSTUJĄCYCH SUROWCE WTÓRNE

- ❶ Uczą, jak się posługiwać nożyczkami i pędzlami, co sprzyja koordynacji ruchowo-wzrokowej.
- ❷ Rozwijają koncentrację.
- ❸ Uczą podejmowania decyzji ukierunkowanych na uzyskanie określonego efektu końcowego.
- ❹ Twórcza zabawa surowcami wtórnymi pozwoli dziecku przetrwać deszczowe popołudnie, a ty pozbędziesz się trochę śmieci, które codziennie gromadzą się w domu.
- ❺ Dziecko panuje nad efektem końcowym.
- ❻ Rozwija się świadomość wzrokową.

PROPOZYCJE

- ❶ Drobiazgi do dekoracji: papierki po cukierkach, zakrętki od butelek, muszelki, włóczka, wstążki, ryż, groch, patyki od lizaków, guziki, liście i płatki, trociny, piórka, kawałki tkanin, czasopisma i katalogi, wata, brokat, cekiny, szyszki.
- ❷ Liście, gałązki, muszelki, trawy można zbierać podczas spacerów.

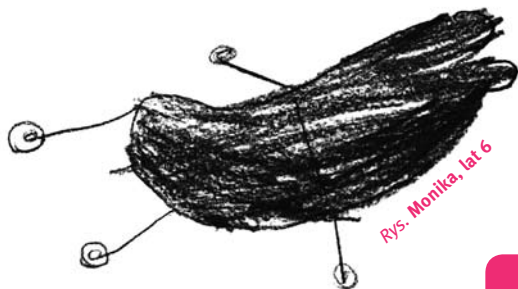
ZABAWY ZABAWKAMI

WYBÓR ZABAWKI

- Wybieraj zabawki konstrukcyjne, zabawki ruchome, zabawki do składania i rozkładania.
- Pamiętaj, że zabawka musi być dostosowana do wieku dziecka i jego etapu rozwojowego.
- Nie wydawaj pieniędzy na tandetę – kupuj tylko przedmioty trwałe, którymi będzie mogło bawić się następne dziecko. Popytaj innych rodziców i nauczycieli, jakie zabawki uważają za najlepsze.
- Nie musisz kupować specjalnych zabawek. Bawić się można zwykłymi sprzętami – garnkami, pokrywkami, szczotkami itp.

TWOJE ZADANIE

- Przygotuj łatwo dostępne miejsce do przechowywania zabawek, np. półkę lub pudełko.
- Opisz pudełko i zachęć dziecko, by sprzątało po sobie, gdy skończy się bawić.
- Często organizuj zabawy rozwijające umiejętności językowe.
- Baw się razem z dzieckiem.
- Zadbaj o czystość zabawek – myj je regularnie.

ZALETY ZABAWY ZABAWKAMI

- Zabawki rozwijają koncentrację i wyobraźnię.
- Zabawki to wspaniały temat do rozmowy.
- Zabawki konstrukcyjne pozwalają dziecku tworzyć akcesoria do zabaw.
- Zabawy na podłodze z wykorzystaniem zestawów typu „małe zoo”, „farma” czy „garaż”, oraz plansze do zabawy samochodzikami bardzo pobudzają wyobraźnię i pozwalają dziecku zapanować nad jego własnym „miniświatem”.

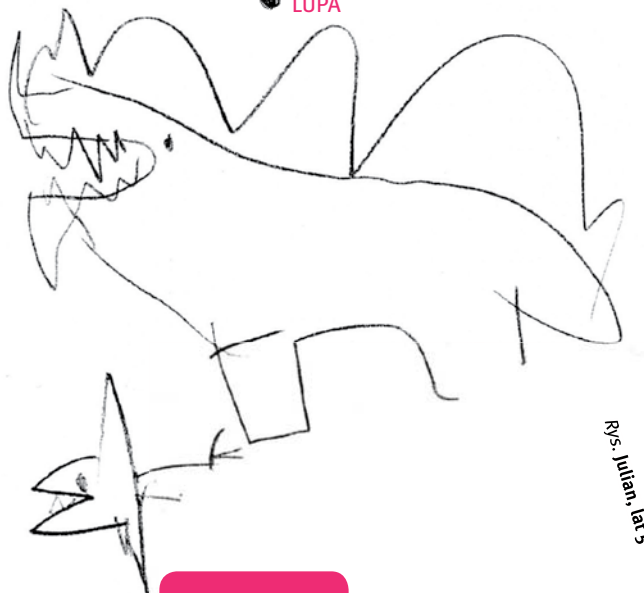
PROPOZYCJE

- Trafione zakupy to: kąciki zabaw, klocki do układania w piramidy, sortery doskonalące umiejętność rozpoznawania kształtów, figurki ludzi i zwierząt, garaże z samochodzikami, klocki Lego Duplo, domki dla lalek, kostiumy do przebierania, układanki i proste gry planszowe.
- Postaraj się zgromadzić sporą kolekcję zabawek konstrukcyjnych i klocków podobnego typu – umożliwi to tworzenie dużych konstrukcji lub zestawów w rodzaju „małej farmy”.

PROPOZYCJE ZABAWEK

- KARUZELA NAD ŁÓŻECZKO
- KĄCIK ZABAW / DYWANIK DO ZABAW
- ZABAWKI PLUSZOWE / DUŻE MIĘKKIE PIĘKI
- ZABAWKI RUCHOME
- GRZECHOTKI
- ZABAWKI PŁYWAJĄCE
- ZABAWKI GRAJĄCE I WYDAJĄCE DŹWIĘKI
- ZABAWKI Z ELEMENTAMI DO WKŁADANIA
- KSIĄŻECZKI Z OBRAZKAMI
- DZIECINNY TELEFON
- BĘBENEK
- KREDKI I PAPIER
- ZABAWKI DO TOCZENIA I POPYCHANIA
- KŁOCKI DREWNIANE /
KŁOCKI DO USTAWIANIA W PIRAMIDY
- SORTERY
- SKŁADANKI
- ZABAWKI DO PRZEWLEKANIA
- UKŁADANKI I PUZZLE
- DZIECIĘCY MŁOTEK /
PRZEDMIOTY DO
OBRACANIA
I WKRĘCANIA
- INSTRUMENTY
MUZYCZNE

- PACYNKI I KUKIEŁKI
- ZABAWKI KONSTRUKCYJNE
- PLASTELINA I MODELINA
- GARNKI I RONDLE
- PĘDZLE I SZCZOTKI
- ZESTAW DO MAJSTERKOWANIA
- PUDEŁKA I POJEMNIKI
- LORNETKA
- MUSZELKI
- PIŁKA FUTBOŁOWA
- KRĘGLE
- MAGNETOFON / ODTWARZACZ PRZENOŚNY
- RADIOTELEFONY PRZENOŚNE
- GRY PLANSZOWE
- KARTY EDUKACYJNE
- LUPA

rys. Julian, lat 5

ZABAWY RUCHOWE

POTRZEBNE BĘDĄ

- Wybór zabawki
- Przestrzeń do zabawy: park, ogródek, podwórko, plaża, łąka, plac zabaw.
- Wyposażenie:
w parkach jest „ciężki” sprzęt do zabawy (huśtawki, drabinki) i trawa do gry w piłkę. Zwróć uwagę na bezpieczeństwo, zwłaszcza na to, czy podłoże nie stwarza zagrożenia, i czy sprzęt jest odpowiedni do wieku twojego dziecka;
duże, ale ruchome sprzęty to m.in. zabawki bujane, drabinki sznurkowe, opony, beczki, piłki do skakania, pniaki służące do chodzenia i krótkie deski;
małe sprzęty to m.in. piłki, balony, woreczki z grochem, hula-hop, skakanki, rowerki trójkołowe i dwukołowe, zabawki-tractorki, samochodziki i koparki.
- Sporo entuzjazmu i energii.

TWOJE ZADANIE

- Miej oko na dziecko i sprzęt – bezpieczeństwa nigdy za wiele.
- Zachęć dziecko do zabawy, ale nie dyryguj nim, ani nie zmuszaj, by uczestniczyło w grach przekraczających jego poziom sprawności lub wywołujących u niego lęk.
- Zapewnij dziecku jak najwięcej okazji do rozwoju językowego.
Rozstaw sprzęty lub zmień ich ustawienie; zainteresuj się nowymi sprzętami i nowymi pomysłami.
- Zapoznaj dziecko z zasadami uczciwej gry, przestrzegania kolejności i współdziałania.

ZALETY ZABAWY RUCHOWEJ

- Sprawia wielką frajdę.
- Zdrowe dziecko to wulkan energii – musi mieć okazję do czołgania się, biegania, tańczenia, wspinania i ćwiczenia zmysłu równowagi. Poza tym ruch przyczynia się do prawidłowego rozwoju kości i mięśni.
- Przede wszystkim dziecku potrzeba przestrzeni oraz przedmiotów, przez które będzie się przeczołgiwać, lub na które będzie się wspinać, poznając jednocześnie relacje przestrzenne.
- Ruch pozwala wyładować nadmiar emocji i stłumioną energię.
- Dziecko będzie miało okazję do współdziałania z innymi. Nie oczekuj cudów – dzieciak w jeden dzień nie nauczy się zasady przestrzegania kolejności.

PROPOZYCJE

- Gry i zabawy ruchowe: „Ojciec Wergiliusz”; klasy; „Raz dwa trzy Baba Jaga patrzy”; „Stary niedźwiedź mocno śpi”; „Ole-olejanko”; rzucanie piłeczką; chowany; „Kółko graniaste”; kręgle; prosty tor przeszkód; Sprawdź, czy w pobliskim domu kultury i na pływalni organizowane są specjalne zajęcia dla dzieci.

ZABAWY TEMATYCZNE

POTRZEBNE BĘDĄ

- Wyobrażenia twoja i dziecka.
- Stary koc lub prześcieradło narzucone na stół i udające dom, szpital, remizę strażacką, sklep, itp.
- Duże pudła kartonowe – dzieci je uwielbiają, ale uważaj, żeby nie pokaleczyły się metalowymi zszywkami.
- Autentyczne przedmioty: przybory kuchenne, torby na zakupy, torebki, czapki, biżuteria, puste kartony i pudełka, serwis do herbaty, telefon, itp.
- Kostiumy ze starych ubrań lub specjalnie uszyte: spódnice na gumce, spodnie, firanki, wstążki, nakrycia głowy. Jeśli ubranie jest za długie, podwiń je, żeby nie stanowiło zagrożenia.
- Koleżanki i koledzy, którzy wezmą udział w zabawie – zaproś ich.
- Lustro, by dzieci mogły się w nim przejrzeć.
- Duży schowek.

Rys. Patrycja, lat 5

TWOJE ZADANIE

- Nie wyrzucaj niczego, co może się przydać do zabawy tematycznej.
- Zachowuj bilety lotnicze, identyfikatory, itp.
- Zapewnij odpowiednie akcesoria.
- Pomóż przygotować scenografię i stwórz sprzyjający klimat.
- Włącz się do zabawy, zadając pytania i dyskutując.
- Zostaw dzieci w spokoju, jeśli same dobrze się bawią.
- Rozszerzaj kolekcję o nowe rekwizyty/akcesoria odpowiadające zainteresowaniom dziecka.

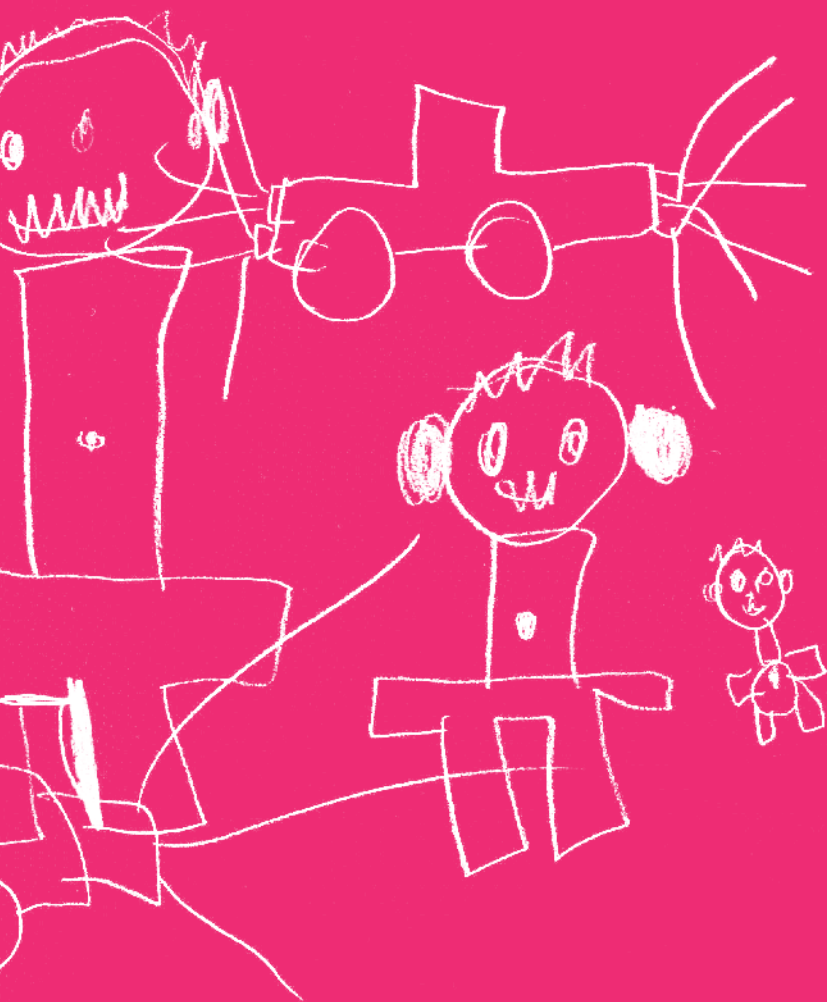
ZALETY ZABAWY TEMATYCZNEJ

- Większość dzieci uwielbia się przebierać.
- Dziecko musi spróbować, jak to jest być matką, ojcem, niemowlakiem, pacjentem czy ekspedientką.
- Dziecko ma okazję, by ponownie przeżyć wesołe chwile lub spróbować uporać się ze smutnymi wydarzeniami. Bawiąc się w ten sposób, poznaje świat.
- Zabawa tematyczna ćwiczy i rozwija umiejętności językowe.
- Przebieranie się i wcielanie w różne postaci dodaje nieśmiałym dzieciom pewności siebie i rozbudza ich wiarę we własne siły.

PROPOZYCJE

Bawić się można w sklep, dom, pocztę, zamek, jaskinię, bibliotekę, barszbyckiej obsługi, warzywniak, sklep obuwniczy, gabinet lekarski, szpital, statek pasażerski, statek kosmiczny, itd. Niewątpliwie odegrany też zostanie najpopularniejszy program telewizyjny.

PIOSENKI, WIERSZYKI, BAJKI

POTRZEBNE BĘDĄ

- Dobre książki – nowe, używane lub pożyczone. Nagrania bajek i pisma z bajkami.
- Jak najwięcej wierszyków i piosenek : rymowanek, piosenek z reklam telewizyjnych, kołysanek i piosenek w tempie marszowym (możesz je poznać z nagrań sprzedawanych w sklepach).
- Instrumenty muzyczne: bębenek, cymbałki, gwizdek, mała gitara, dzwonki, itp.

Rys. Julian, lat 5

TWOJE ZADANIE

- Znajdź czas, by poczytać dziecku – w ten sposób zachęcisz je do samodzielnego czytania.
- Pokaż dziecku, że z książkami trzeba się obchodzić delikatnie.
- Razem z dzieckiem układaj bajki, wierszyki i piosenki.
- Oddaj dziecku do dyspozycji swoje kolana, głos, uszy i oczy, i pomóż „ożywić” bajkę.

ZALETY PIOSENEK, WIERSZYKÓW I BAJEK

- Są uwielbiane przez dzieci niezależnie od wieku. Książki opisują sytuacje znajome i zrozumiałe dla dziecka.
- Rozwijają umiejętność słuchania.
- Zachęcają do używania języka i wzbogacają wiedzę o świecie.
- Dzięki książkom, bajkom, rymowankom, piosenkom i wierszykom dziecko może odbiec myślą od teraźniejszości, i zacząć zastanawiać się nad przeszłością i przyszłością. W ten sposób rozwija myślenie, rozumowanie, pamięć i wyobraźnię.

PROPOZYCJE

- Odwiedź miejscową bibliotekę, poszukaj wydawnictw w kioskach i księgarniach.
- Dowiedz się, czy miejscowa biblioteka organizuje spotkania połączone z czytaniem bajek. Dotarcie do nagrań z bajkami i wierszykami to dzisiaj żaden problem.
- Pamiętaj, że dziecko nie ocenia, czy ktoś umie śpiewać, czy nie. Możesz drzeć się na cały głos – byle z przekonaniem!

WSPÓLNE ZAJĘCIA

OKAZJI DO NICH NIE BRAK

ZAKUPY

- 👁 To czynność ważna dla całej rodziny.
- 👁 Dziecko zaabsorbowane swoją rolą nauczy się pomagać, a oduczy przeszkadzać.
- 👁 W sklepie dziecko uczy się wybierać, rozwija umiejętność czytania i liczenia oraz sprawność językową.

PROPOZYCJE

Zrób obrazkową listę zakupów, żeby dziecko umiało ją „przeczytać”: wytnij odpowiednie obrazki z opakowań lub czasopism. Pozwól, by w sklepie dziecko pomogło ci w wyborze produktów. W domu niech ci pomoże ułożyć zakupy w szafkach.

GOTOWANIE

- 👁 Może sprawić wielką frajdę.
- 👁 Uczy nowych słów: nazw składników, przyborów kuchennych, określić opisujących konsystencję.
- 👁 Pozwala odkryć nowe wrażenia smakowe, zapachowe i dotykowe.
- 👁 To dobra okazja do doświadczeń naukowych (działanie wysokiej temperatury, zmiany gęstości) oraz okazja do ćwiczeń matematycznych (liczenie, dzielenie, dodawanie) i językowych (czytanie etykiet, przepisów dań, itp.).

PROPOZYCJE

Upieczcie ciasteczka – ryżowe, czekoladowe lub inne. Udekorujcie babeczki. Pokrójcie owoce i warzywa na sałatkę. Obserwujcie, jak potrawy (np. pieczone jabłka) zmieniają kształt. Zróbcie kanapki.

PRANIE I ZMYWANIE

- ☛ Niech dziecko pomoże ci posortować pranie – w ten sposób nauczy się rozpoznawania barw, łączenia przedmiotów w pary, itp.
- ☛ Dziecko na pewno polubi zmywanie naczyń. Jeśli zmywacie wieczorem, nie będzie nieszczęścia, jeśli jego ubranie trochę się zamoczy.

SPRZĄTANIE

- ☛ Twojemu dziecku powinny się spodobać różne prace porządkowe.

PROPOZYCJE

- ☛ Umyjcie samochód.
- ☛ Zaproponuj dziecku, by posprzątało swój pokój.
- ☛ Umyjcie zabawki.

PROPOZYCJE

- ☛ Pozmywajcie sztućce i ułóżcie w szufladzie według rodzaju.
- ☛ Niech dziecko upierze ręcznie ubranka swojej lalki.

PRACA W OGRODZIE

- ☛ Stwarza wiele okazji do rozmowy o przyrodzie.
- ☛ Rozwija sprawność fizyczną, rozumienie pojęć naukowych i umiejętności językowe.
- ☛ Dziecko widzi, że efektem jego pracy są piękne kwiaty lub jadalne warzywa.
- ☛ Dziecko dużo dowiaduje się o pogodzie i porach roku.

PROPOZYCJE

- ☛ Posadźcie fasolę i cebulki roślin, posiejcie nasiona (np. słonecznika).
- ☛ Wydziel grządkę dla dziecka. „Zaadoptujcie” drzewo w pobliskim parku i obserwujcie, jak się zmienia przez cały rok.

TWOJE ZADANIE

- 1. Czuwaj i nadzoruj.
- 2. Podziel pracę na mniejsze zadania, które dziecko da radę wykonać.
- 3. Dawaj jasne polecenia i objaśnienia.
- 4. Pamiętaj, że bardziej niż efekt końcowy liczą się starania.
- 5. Nie zapominaj dziękować i chwalić.
- 6. Odpowiadaj na pytania.

ZALETY WSPÓLNYCH ZAJĘĆ

- 1. Między tobą i dzieckiem powstaje silna więź.
- 2. Sprawiają frajdę – dzieci uwielbiają robić to, co dorośli.
- 3. Rozwijają wiarę we własne siły i samodzielność.
- 4. Uczą nowych umiejętności.
- 5. Uczą dziecko, na czym polega praca.

Rys. Monika, lat 6

FUNDACJA ROZWOJU DZIECI IM. J. A. KOMEŃSKIEGO jest organizacją pozarządową, która dąży do zapewnienia równego startu życiowego wszystkim dzieciom w wieku 0-10 lat. W partnerskiej współpracy z rodzicami, nauczycielami i samorządami lokalnymi tworzymy optymalne warunki rozwoju emocjonalnego, fizycznego, poznawczego i społecznego dzieci. Dążymy do podnoszenia w społeczeństwie wiedzy na temat znaczenia wczesnej edukacji dla kariery życiowej człowieka. Wspieramy działania na rzecz wprowadzania trwałych zmian systemowych, które upowszechnią edukację przedszkolną. Tworzymy innowacyjne programy edukacyjne oparte na nowatorskich rozwiązaniach organizacyjnych. W ramach założonej przez nas Akademii Komeńskiego – prowadzimy szkolenia dla nauczycieli, dyrektorów przedszkoli i szkół, rodziców oraz lokalnych władz edukacyjnych. Organizujemy seminaria, konferencje i wydajemy materiały edukacyjne dla nauczycieli i rodziców, inicjujemy współpracę organizacji, które proponują różnorodne zajęcia dla małych dzieci i pomagają rodzicom i nauczycielom w wychowywaniu dzieci.

www.frd.org.pl

EARLY YEARS – THE ORGANISATION FOR YOUNG CHILDREN – propaguje pozytywne metody wychowawcze wśród realizatorów programów wszesnoedukacyjnych i rodziców oraz pomaga dzielić się doświadczeniami w myśl słów Friedricha Froebela: „Dziecko jest z natury dobre, a jego wady to produkt złych doświadczeń – bywa, że zawinionych przez nauczyciela.

Dziecko musi mieć prawo wyboru; musi wiedzieć, że do pewnego stopnia panuje nad tym, co robi. W ten sposób rozwija odpowiedzialność, niezależność i samokontrolę.

Dorośli, którym zależy na rozwoju samokontroli u dziecka, powinni rozbudzać w nim poczucie własnej wartości – od tego zależy jego samoocena i szacunek dla innych ludzi. Poziom samooceny rzutuje na całe postępowanie dziecka.

www.nippa.org

DO POCZYTANIA

O inspiрующих zabawach z dziećmi dowiedzieć się więcej z następujących książek:

Anne Bacus, *Sposób na wychowanie dziecka w wieku przedszkolnym*, Hachette Warszawa 2008

Andrea Eckert, *Zajęcia sportowe w przedszkolu. Pomysły na każdy dzień*, Wydawnictwo Jedność Kielce 2004

Dzieci w Europie, *Dziecko i sztuka* (nr13), Fundacja Komeńskiego Warszawa 2008, <http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/>

Rosemarie Portman, *Gry i zabawy kształtujące pewność siebie*, Wydawnictwo Jedność Kielce 2005

Rosemarie Portman, *Gry i zabawy przeciwko agresji*, Wydawnictwo Jedność Kielce 2004

Gisela Walter, *Powietrze – żywiły w przedszkolu*, Wydawnictwo Jedność Kielce 2004

Gisela Walter, *Ogień – żywiły w przedszkolu*, Wydawnictwo Jedność Kielce 2004

Zapraszamy też na naszą stronę www.frd.org.pl. Znajdziecie tam Scenariusze zabaw rozwojowo-edukacyjnych dla dzieci oraz artykuły dotyczące zagadnień związanych z wczesną edukacją.

NOTATKI

NOTATKI

**Broszura wydana w ramach programu „Rodzinny klub edukacyjny”
finansowanego ze środków Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy.**

Na podstawie materiałów Early Years – organisation for young children

Produkcja: Marta Białek-Graczyk

Opracowanie graficzne: Anna Piwowar (www.lapolka.com)

Rysunki: dzieci z Ośrodków Przedszkolnych

Druk: Roband

Tłumaczenie z agnielskiego: Ewa Pulkowska

Nakład: 1000 egz

www.frd.org.pl

